

SVOBODNA SLOVENIJA

ARO (LETO) XXV. (19)

No. (Štev.) 25

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

23. junija 1966

Ali je tako početje

krščansko?

Federalistična zveza evropskih etničnih skupin si je za letošnji 16. kongres izbrala Gorico, kjer naj bi bil od 1. do 4. junija. V Katoliškem domu je bilo zanj že vse pripravljeno, za udeležence pa naročene sobe v hotelu.

V zadnji številki Sv. Slovenije smo poročali, da je Slovenska demokratska zveza, ki je imela na skrbi priprave, kongres pravočasno prijavila krajevnim varnostnim oblastem. Te so zatrjevale, da zanj sploh ni potrebno oblastveno dovoljenje. Dne 24. maja je pa bila SDZ le obveščena, da je za take vrste mednarodnega zborovanja po zakonskem odloku iz leta 1935 potrebno posebno dovoljenje predsedstva ministrskega sveta. Sprito tega se je pri nekaterih pojavila sumnja, da je v ozadju neka tajna sila, ki manjšinskemu kongresu ni naklonjena. Njihova slutnja se je čez štiri dni povsem uresničila. Italijanska vlada v Rimu je manjšinski kongres v Gorici prepovedala in to na osnovi fašističnega zakona iz leta 1935. To se je zgodilo prav ob 20 letnici obstoja italijanske demokratske republike in pod vlado krščanskih demokratov, socialdemokratov, socialistov in republikancev, ki so vsi delali na zrušitvi Mussolinijevega fašističnega režima, pa jih ni nič oviralo, nič motilo, da so se proti slovenski narodni manjšini v Italiji poslužili fašističnega zakonskega predpisa.

Ogorčenje prirediteljev in slovenskega ljudstva ter zastopnikov evropskih narodnih manjšin, ki so bili že v Gorici, je bilo tem večje, ko se je zvedelo, da je predsedniku vlade Aldu Moru in zunanjemu ministru Fanfaniju prepoved kongresa nasvetovala vplivna krščanska demokratska osebnost iz Trsta, in da je zakon, na katerega so se sklicevali, bila čisto navadna pretveza.

V času, ko je prepoved manjšinskega kongresa prišla v Gorico, je bilo tam že 60 zastopnikov raznih evropskih etničnih skupin. Bili so zastopniki katalonske manjšine v Franciji in Španiji, Bretoncev v Franciji, Dancev v Nemčiji — njihov zastopnik Svend Johansen je predsednik Federalistične zveze etničnih skupin —, francosko govorečih Flamcev v Belgiji, Poljakov v Nemčiji, sudetskih in šlezkih Nemcev, Albancev iz Kosovega, Sardencev, Južnotirolcev — med drugimi je bil njihov zastopnik tudi poslanec Mitterdorfer. Goriške in tržaške Slovence so zastopali predstavniki Slovenske demokratske zveze in Slovenske skupnosti, Narodni svet koroških Slovencev pa predsednik in tajnik dr. Valentin Inzko in dr. Vospornik. Prijavljeni so bili tudi delegati SKSZ in Trsta ter Zveze istrskih Italijanov iz Jugoslavije.

Ker ni bila dovoljena nobena uradna prireditelj, je glavni tajnik evropske manjšinske zveze Skadegard priredil v hotelu Unione samo prijateljsko srečanje delegatov. Na njem sta pozdravne besede spregovorila samo prireditelj sprejema Skadegard in predstavnik goriške občine Fantini. Ostalim ni bilo dovoljeno govoriti. Mučen vtis je na vse delala okolnost, da je bilo v hotelu vse polno policijskih agentov, ki so skrbno nadzorovali zadržanje delegatov.

Predsednik goriške SDZ dr. Kacin je zaradi prepovedi manjšinskega kongresa poslal predsedniku vlade v Rim oster protest. Protest je poslala tudi Slovenska skupnost v Trstu. V njem med drugim zatrjuje:

„Slovenska skupnost obžaluje, da so oblasti preprečile kongres in ugotavlja, da so se pri tem sklicevale na izrazito fašistični zakon, ki so ga, v kolikor nam je znano, uporabile samo proti slovenskim prirediteljem, in to prav ob praznovanju dvajsete obletnice republike, ki je nastala iz odporiškega gibanja o krščanski demokraciji, ki pa je banja in zmage nad fašizmom.“

Goriški občinski svetovalec dr. Avgust Sifligoj je pa v Kat. glasu v protestu pod naslovom „Kakor pod fašisti“

De Gaullov obisk v Moskvi

V ponedeljek je priletel v Moskvo na enajstdnevni obisk Sovjetske zveze sedanji francoski predsednik De Gaulle v spremstvu svojega zunanjega ministra Couve de Murville.

Pred odhodom iz Pariza je imel De Gaulle konferenco z vladnim predsednikom Pompidoujem, gospodarskim ministrom Debrejem in ministrom za znanost Peyrefittom.

Pred odhodom je zunanji minister Couve de Murville izjavil, da „sedanji mednarodni položaj dovoljuje ustvariti klimo varnosti v Evropi in normalizacijo nemškega problema. V Moskvi ne bo podpisana nobena izredna pogodba“, pač pa le običajni kulturni, znanstveni in vesoljski sporazumi s sovjetsko vlado. Francija se že dalj časa razgovarja s sovjeti za izstreljevanje satelitov s sovjetskih raketnih oporišč.

Prvi uradni razgovori med De Gaullom in sovjetskimi državniki so bili napovedani za torek opoldne. Cesta z moskovskega letališča, ki je 30 kilometrov oddaljena od Moskve, je bila okrašena s sovjetskimi in francoskimi zastavami, sprejemu na letališču pa so prisostvovala skoro vsa diplomatska predstavništva, akreditirana v Moskvi. Sprevod za De Gaullovim avtomobilom je bil dolg skoro en kilometer.

De Gaulle je prišel v Moskvo z namenom, da bi čim prej odpravil v Evropi železno zaveso (tako baje mislila on in njegova okolica), da bi dvignili francoski prestiž v svetu in da bi napravil nov korak k uresničenju svojih sanj o Evropi od Urala do Atlantika. Feveda De Gaulle meni, da bo v taki Evropi imela Francija prvo besedo, za njo Sovjetska zveza in nato šele ostale države. Nima pa namena ustvarjati osi Pariz—Moskva.

Sovjetom De Gaullovo sanjarjenje močno koristi, ker razbija strnjenost zahodnega svobodnega sveta v Evropi ter so mu zato pripravili najslikovitější

sprejem, kar so jih kdaj koli kateremu koli tujemu državljanu. De Gaulle so sporočili preko svojega poslanika v Parizu Zorina, da bo lahko po Moskvi svobodno hodil po ulicah in se razgovarjal s komur koli bo hotel. Nadalje so mu pripravili potovanje v industrijsko središče Sibirije Novosibirsk, v evropski Rusiji pa v Leningrad, Kijev in Volgograd (bivši Stalingrad). Prav tako mu bodo, kakor poročajo nekatere agencije pokazali izstrelitev enega sputnika z raketnega oporišča v sovjetski centralni Aziji.

Najresnejši problem, ki ga bo De Gaulle reševal (in ne rešil) s sovjetskimi komunisti, ja pač vprašanje Nemčije, Tu sta Francija in ZSSR vsaka na drugem tečaju: Moskva je proti združitvi Nemčije, Francija pa vidi rešitev tega problema prav in edino v združenju Nemčiji.

V prvem govoru, ki ga je imel De Gaulle na večerji v Kremlju, je pozval Sovjetsko zvezo na sporazum v Evropi. Čeprav je Ameriki priznal, da „ima važno nalogo v pomirjenju sveta“, je poudarjal, da „Francija smatra, da je sporazumevanje med tistimi državami, ki so si bile doslej nasprotni, bistveno evropski problem“. Poudarjal je, da je naloga Evropejcev, da dosežejo sporazum o bodočnosti Nemčije in o varnosti Evrope. Sporazum Evropejcev pa je prav tako potreben za doseg miru in napredka v Aziji, Afriki in Latinski Ameriki.

Vse to pa po De Gaullovo nalaga Franciji in Sovjetski zvezi, da se nemudoma sporazumeta. In to je njegov namen, zakaj je prišel na obisk v Sovjetsko zvezo, da s sovjetsko vlado „razpravlja o vprašanjih, ki zanimajo obe državi, Evrope in ves svet“.

Sovjetsko zvezo je pozval, naj sodeluje s Francijo, „da se bo Evropa združila in zagotovila mir tako v starem kontinentu, kakor v ostalem svetu“.

Čuenlaj med romunskimi komunisti

V sovjetskem bloku se je minuli teden kriza poglobljala. Romunija, ki je že od 7. maja naprej, ko je njen predsednik Ceausescu, eden novih upornikov v sovjetskem bloku, prvič javno govoril proti obstoju dveh vojaških organizacij v Evropi, se pravi NATO in Varšavskega pakta, je pretekli teden postala središče zanimanja tako Moskve kakor svobodnega zahodnega sveta, ker je tja prišel na obisk kitajski predsednik Čuenlaj.

V Bukarešti je bil sprejet z vsemi

med drugim zapisal. „Nas ni zlomil fašizem, nas ne zlomijo niti taki moderni čudni ukrepi. To naj vedo vsi, tudi tisti, ki se na zunaj barvajo s krščanstvom in mislijo, da nas utegnejo slepiti in izrabljati s praznim besedičenjem znajo spoštovati. Mi Slovenci terjamo svoje pravice, kot smo jih uživali že pod Avstrijo in se nočemo zadovoljiti s pravico le na papirju in z obljubami!“

Ko so italijanski krščanski demokrati sredi marca v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine prvič odkrito nastopili za zaščito slovenske manjšine v korist zakonskega osnutka o kazenski zaščiti jezika, kulture in vere narodnih manjšin, ki ga je predložil predstavnik Slovenske skupnosti dr. Jože Škerl ter je bil ta zakon tudi sprejet z glasovi vseh strank razen neofašistov in liberalcev, smo mislili, da so se s tem za vedno odpovedali težnji po nasilni asimilaciji narodne manjšine ter so dejansko sprejeli krščanska načela o narodnih manjšinah.

Ob prepovedi manjšinskega kongresa v Gorici moramo pa, žal, ugotoviti, da smo se varali. Kajti krščansko demokratskega predsednika vlade Alda Mora in njegovega zunanjega ministra iz iste stranke Fanfanija ni prav nič oviralo dejstvo, da sta s prepovedjo manjšinskega kongresa v Gorici s fašističnim zakonom udarila po slovenski narodni manjšini, kajti nobenega dvoma ni, da je bil udarec namenjen njej!

častmi, meščani so mu vzklikali v pozdrav, z romunskimi komunisti pa je imel dolge razgovore o problemih komunističnega bloka, se pravi o sporu med Kitajsko in ZSSR, o Vietnamu in drugih svetovnih problemih. Prva konferenca, ki jo je Čuenlaj imel z romunskimi komunisti na sedežu romunske KP v Bukarešti, je trajala štiri ure.

Uradno je Čuenlaj vrnil obisk, ki ga je romunski predsednik Maurer napravil v Pekingu leta 1954. Čuenlaj je sedaj v Bukarešti javno hvalil ro-

Toda ta udarec je zgrešil svoj cilj. Škode ni povzročil slovenski narodni manjšini v Italiji, ampak ugledu Italije v svetu, katerega je znova opozoril na trpko usodo slovenske narodne manjšine tudi pod sedanjo demokratsko italijansko državno upravo, o čemer so se predstavniki ostalih evropskih narodnih manjšin lahko sami prepričali na licu mesta.

Prepoved manjšinskega kongresa je zapustila bridko spoznanje, da se tudi sedanje italijanske demokratske oblasti še vedno glede postopanja z narodnimi manjšinami na svojem področju bistveno ne razlikujejo od fašistov. Zlasti je žalostna in boleča ugotovitev, da so se prav krščanski demokrati v napadu na slovensko narodno manjšino v Italiji poslužili fašističnega zakona iz leta 1935.

Človeku se vsiljuje vprašanje, ali za italijanske krščanske demokratske državnike in politike ne velja določilo iz okrožnice papeža Janeza XXIII „Mir na zemlji“, ki v 94. členu ugotavlja, da je treba glede narodne manjšine „odkriti priznati, da hudo nasprotuje dolžnostim pravičnosti, kar koli kdo stori zoper te manjšine, da bi omejeval njihovo moč in rast, še toliko bolj pa, kadar taki zgrešeni ukrepi merijo na zate manjšine“, ali pa mislijo, da je vse njihovo delo krščansko že samo zaradi tega, ker ga opravljajo v neposredni bližini Vatikana, pa čeprav je krivično?

munsko „nevtiralnost“ v sporu med Moskvijo in Pekingom, poleg tega pa je silovito napadel ZSSR in ji očital, da je „sovinistična“ in da „se je prodala amerišnemu imperializmu“. Prav tako je Čuenlaj napadel ZDA zaradi vojne v Vietnamu in izjavil, da „kljub temu, da je Washington izvedel več protirevolucionarnih udarov v Aziji in Afriki, končno ne bo mogel uiti svoji usodi“. Glede čistk, ki jih doživljajo kitajski komunisti, pa je Čuenlaj dejal, da „peščica zlobnih elementov vodi umazano protikomunistično dejavnost pod krinko komunizma“.

I Z T E D N A V T E D I N

V Vietnamu se je vladnim vojaškim oddelkom posrečilo v kali zadušiti nov upor vojaštva v mestu Hue, v katerega bližini imajo Amerikanci važno protigverilsko postojanko. Uprlo se je 500 južnovietnamskih vojakov in prešlo k uporniškim budistom. Lojalna vojska je budistično pagodo v nedeljo napadla in zasedla brez odpora. V nedeljo, 19. t. m., pa je minilo leto dni, odkar vlada Južnemu Vietnamu general Ky ter so za to priliko priredili velike vojaške parade, ki so se jih udeležile tudi ameriške čete. General Ky je sedaj razpisal volitve v ustavodajno skupščino. Bodo 11. septembra.

Papež Pavel VI. je razširil pooblastila škofom glede posvečevanja duhovnikov pod 24. letom, zadolževanja cerkvenih ustanov — šol in socialnih zavodov, kakor tudi glede pokopavanja nekatolikov na katoliških pokopališčih.

Z rtiča Kennedy so Amerikanci odstrelili v vesolje minuli teden 12-nadstropno raketo Titan, s katere se je v vesoljskem prostoru razletelo na krožno pot okoli Zemlje osem vojaških satelitov. Preko teh satelitov bo ameriški Pentagon vzdrževal popolnoma nemoteno vojaške zveze trenutno med Washingtonom in Saigonom, sicer pa s katerim koli svojim vojaškim oporiščem

Romunski komunistični diktator Ceausescu je prav za obisk Čuenlaja poslal italijanskemu komunističnemu glasilu „L'Unita“ izjavo, da vztraja na razpustu vojaških organizacij NATO in Varšavskega pakta, umik vseh tujih čet iz zahodnih evropskih držav in iz sovjetskih satelitov, odpravo vojaških oporišč in uporabe atomskega orožja. Vendar Ceausescu zahteva razpust najprej organizacije NATO, nato šele Varšavskega pakta, prav kakor je to storil pred štirinajstimi dnevi jugoslovanski komunistični diktator Tito.

kjerkoli na zemeljski obli. Nobena zemeljska sila ne bo mogla Amerikancem preprečevati radijskih zvez z njihovimi vojaškimi postojankami. Sateliti letajo nad 35.000 km visoko.

Surveyor I, ameriški fotografski aparat na Luni, je minuli torek zakrila senca ter ga bo sedaj štirinajst dni zakrivala Lunina noč. Poslal je Amerikancem nad 10.000 prvovrstnih fotografskih posnetkov luninega površja in okolice ter obzorja, iz katerih so strokovnjaki ugotovili, da so lunina tla brez prahu, da pa so se noge Surveyorja deloma pogrznile v tla, odkar je pred tremi tedni aparat pristal na Luni. Znanstveniki ne vedo, če bo mogel Surveyor, odn. njegove sončne baterije, preživeti mraz Lunine noči, ki znaša skoro —180 stopinj C. Naslednji Surveyor bo odletel na Luno letošnje jesen, pred njim pa bodo Amerikanci poslali proti Luni še drug aparat, Lunar Orbiter, ki bo krožil okoli našega satelita.

V ZDA bodo imeli letos slabšo letino kot v prejšnjih letih. Zato je pričakovati, da bo ameriška vlada zmanjšala izvoz žita v razne države.

PRISPEVAJTE V TISKOVNI SKLAD SVOB. SLOVENIJE!

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Dan narodne zastave

V ponedeljek 20. junija je bil v Argentini narodni praznik. Dan je bil posvečen narodni zastavi in obletnici smrti njenega ustanovitelja, generala Manuela Belgrana. Letos je bil že 146.

Slavnosti so bile po vsej državi ter so bili po vseh vojaških garnizijah na narodno zastavo zaprizeženi vojaški regrutit vseh vrst orožja. Glavna prireditelj je bila letos v Rosariu ob mogočem spomeniku narodni zastavi. Teh slavnosti se je udeležil tudi predsednik republike dr. Illia.

Teden važnih sestankov

Za torek, 21. t. m., je bila napovedana znova seja vseh ministrov in državnikov. Na dnevnem redu je bil poleg razprave o spremembi zakona o političnih strankah tudi razgovor o položaju državnih podjetij. Ker se pa državni tajnik za energijo in gorivo Storani mudi v ZDA zaradi razgovorov glede kreditov za gradnjo veelelektrarne El Chocón. je bila seja vlade preložena na 28. junija.

Med tem bo vrsta važnih sestankov in razgovorov. Tako je notranji minister dr. Palmero že začel razgovore s predsedniki političnih strank in predsedniki njihovih poslanskih in senatnih klubov glede sprememb, ki bi jih bilo treba vnesti v sedaj veljavni zakon o političnih strankah. V torek je bil na razgovoru predsednik ljudskih radikalov dr. Balbin.

Minister za narodno obrambo dr. Suarez bo imel verjetno še pred soboto sestanek z državnimi tajniki za vojsko, mornarico in letalstvo ter njihovimi glavnimi poveljniki in čefi generalnih štabov. V razpravi bo spomenica, ki so jo sestavili poveljniki vojske — divizijski generali — pod predsedstvom glavnega poveljnika vojske generala Pistarimija že prejšnji teden. Ta spomenica je v javnosti — njena vsebina seveda še ni znana — vzbujala najrazličnejše komentarje. Nekateri listi so že pisali,

da je neke vrste „ultimas“ vladi, pa je zadevo pojasnil najprej državni tajnik za vojsko general Eduardo Castro Sanchez sam, za njim pa še minister za narodno obrambo dr. Suarez.

General Sanchez je dejal, da so mu vojaški poveljniki z glavnim poveljnikom generalom Pistarinijem na čelu po zadnjem sestanku v razgovoru sporočili svoja mnenja o trenutnem političnem, gospodarskem in socialnem položaju, o prevratni akciji komunistov, sploh o sedanjih argentinskih problematiki na osnovi poročil, s katerimi razpolaga vojska. Državni tajnik jih je tedaj naprosil, naj mu vse napišejo in predložijo v pisni obliki. To se je zgodilo. Drž. tajnik za vojsko je nato o vsebini te spomenice obvestil tudi državna tajnika za mornarico in letalstvo, tako, da bo verjetno to poročilo generalov o sedanjem položaju v Argentini tudi sprejela mornarica in letalstvo za svoje in bi tako postalo stališče vseh oboroženih sil, katerih predstavniki so imeli med tem več razgovorov in sestankov.

Državni tajnik za vojsko general Sanchez se je prejšnji teden dogovoril z ministrom za narodno obrambo za sestanek, na katerem bodo z zgoraj navedenimi vojaškimi osebnostmi razpravljali o tem vojaškem dokumentu. Po tem sestanku bodo predstavniki oboroženih sil imeli razgovor tudi s predsednikom republike dr. Illijem, da bi se podyzeli ukrepi ki jih zahteva sedanji politični, gospodarski in socialni položaj.

Med tem pa listi še naprej ugibajo o vsebini generalske spomenice. Tako npr. nedeljska La Nación v svojem političnem pregledu navaja, da vsebuje kritiko gospodarske politike, vključno petrolejsko, navaja penetracijo komunistov v državno upravo in na univerze, slabo poslovanje državnih podjetij, pomanjkanje primerne politične narčta, ki bi preprečil brez prepovedi političnih strank, da ne bi državna uprava prišla pri volitvah prihodnje leto v peronistične roke.

(Nadaljevanje na 2. str.)

O DIALOGU

Malokatera beseda je v današnji dobi tako pogosto uporabljena, kakor je beseda dialog. Najprej je pomenila dvogovor ali razgovor dveh. Danes pa je v rabi predvsem tedaj, ko imamo v mislih razgovor med komunisti ali predstavniki komunističnih režimov na eni strani in nekomunisti ali nasprotniki komunističnih režimov na drugi strani. Tudi razgovori med komunističnimi režimi in Cerkvijo, ki bi rada olajšala versko življenje svojih vernikov pod komunističnimi režimi, se vključujejo pod oznako dialog.

Čim bolj pa je beseda dialog v rabi, tem več je površnosti v njenem pojmovanju in razlaganju. Zato je prav storil dr. Milan Komar, ko je nam v izseljenstvu pokazal jasno, kakšni pogoji morajo biti podani, da je možen pravi dialog. (Glej Zbornik Svob. Slovenije 1965, Pogoji za dialog, str. 7 do 11.) Dialog, ki se ne oslanja na neogibno potrebne pogoje zanj, je morda samo monolog ali pa še to ne.

Med neogibno potrebnimi pogoji za dialog navaja dr. Komar to, da se človek v dialogu „uživlja v sočloveka, iz čigar besed razbira misli in nagibe in iz vrhnjih misli in nagibov globlje in bolj skrite nastavke. Uživlja se v drugo in drugačno, v različno od svojega“. Dalje pravi dr. Komar: „Dialog se poraja iz ljubezni in vodi v ljubezen. V ljubezen do resnice in ljubezen do bližnjega.“ Tudi poudarja, da „dialog ne poteka le med sogovornikoma, ni le razgovor ali razmišljanje v dvoje, ampak se razvija med tremi činitelji: poleg sogovornikov stoji še od človeka neodvisna objektivna resnica“.

*

V domovini se tudi govori in piše o dialogu. V preteklem mesecu je objavil o njem razpravo Zdenko Roter pod naslovom „Dialog med marksisti in kristjani“. Izšla je v „Teoriji in Praksi“ (III/5, maj 1966, str. 713—729), ki jo izdaja Visoka šola za politične vede v Ljubljani. V naslednjem objavljamo sintezo te razprave. Kar je v narekovaju, je dobesedno, kar je masno, je v razpravi ležeče. Takole razvija svoje misli Zdenko Roter:

Ni namreč mogoče zanikati, da se v sodobnem svetu pojavljata dve veliki življenjski koncepti: religiozno verovanje in marksizem. Ena od zmot do katoličani in marksisti je, da komunisti sprejmejo dialog le, kadar niso na oblasti. Ko pa oblast dobe, odbijajo vsak dialog. Dialog med vsemi delovnimi ljudmi sprejemajo ali zavrnemo, srednje poti ni. Dialogičen odnos med komunisti in kristjani mora obstajati tudi po zmagi socialistične revolucije. A ne gre za dialog med kristjani kot družbeno grupo — večino in komunisti

kot vladajočo manjšino. Slovenska zgodovinska izkušnja OF potrjuje enakopraven, ustvarjalni in obojestranski uspešen odnos tudi med komunisti in katoličani.

Razlikovati moramo med dialogom o svetovno-nazorskih vprašanjih in dialogom kot življenjskim odnosom med verujočimi in neverujočimi. Prvenstvena pomena v naših družbenih razmerah je predvsem življenjski dialog. Enostransko pojmovanje dialoga je „nedavna poudarila tudi ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik, ki je zarislal sedanjo situacijo odnosov v naši socialistični družbi bolj kot situacijo monologa ter v imenu dialoga nato našel nekatere želje cerkvene hierarhije, katerih uresničenje bi lahko omogočilo dialog“.

V sedanjih mnenjih slovenskih teologov o možnosti dialoga med marksizmom in krščanstvom vidim izraze sprememb v usmerjenosti cerkvene organizacije. Cerkev s svojimi stališči odstranjuje ovire, ki jih je doslej postavljala proti sodelovanju vernikov v socialističnem gibanju. Če bi v teoriji in praksi prevladale te težnje, bi ne dvomili več, da Cerkev ne želi svojih političnih institucij, organizacij in akcij, ampak lajša verujočim, da se kot delovni ljudje vključujejo v oblikovanje socialistične družbene politike. K razjasnitvi bi veliko pripomoglo, če bi slovenska Cerkev javno in kritično prevrednotila svoje angažiranje v klerikalni politiki pred vojno, v belogardistični zablodi med vojno, svoje željno pričakovanje skorajšnjega konca mlade socialistične družbe po vojni in odprto priznala, da vse to pomeni veliko zablodo in zmotno ter moralno in politično odgovornost“.

Med komunisti je še razširjeno mišljenje, ki vidi v religiji zgolj opij za ljudi. Verne ljudi (ki imajo sicer po zakonu in ustavi enake pravice) smatra za manj zanesljive, ki jim ni mogoče zaupati funkcije v družbenopolitičnih organizacijah. Takšno stališče pa seveda ne daje zagotovila, da se že v današnji ali v prihodnji socialistični družbi ne bi poskušali zateči mor. k preobnavljanju vere in verujočih. K administrativnemu pritisku ali vsaj k zapostavljanju v manjših stvarih vernih ljudi zato, ker so verni? Mišljenje, da je vera opij povsod in vedno, vsebuje vsaj dve nemembni zmoti: 1. ni to vseživljenoč Marxovo (tudi Engelsovo in Leninovo) poimovanje religije. 2. resna zgodovinska analiza religioznih vihanj ne kaže, da religije ni mogoče pojasniti zgolj s tezo o opiju.

Dr. J. Jančkovič (Socialistična družba in religija, Nova not. 10-12/64) pravilno pravi smisel vere z navedbami iz Apost. del o prvotnem krščanstvu: „... enega srca in duha, ... im je bilo vse skupno... Nobenega uboga ni bilo

lo med njimi...“ Vse, kar človeka ne navaja k takemu načinu življenja, je krščanstvu tuje, je alienacija. Vsakdo, ki se proti takim alienacijam bori, dela veri in s tem družbi uslugo — po Jančkoviču. Marksisti se bodo vedno borili proti takim alienacijam.

Alienacija je v vseh tistih religioznih odgovorih na vprašanje o izvoru življenja, o njega smislu, o smrti, o onostranosti, ki se dajejo kot dokončni odgovori, kot dogme; „v odgovorih, ki imajo značaj mite, t. j. brezčasovnega in dokončnega spoznanja, čeprav je spoznanje vedno povezano z zgodovinskimi in družbenimi razmerami. In če takšne dogme monopolizira še cerkevna organizacija, ki se razglasi za edinega in popolnega posevalca ter varuha in razlagalca resnice, za edino instanco, ki daje dokončne sodbe in rešitve, je krog alienacije sklenjen“.

Marksisti pa razumemo vero kot človeški projekt o popolni družbi, bratstvu in ljubezni, enakosti, ki jih človek ni mogel situirati drugje kakor v Bogu. „Prav tako pa nas še posebej vznemirja mišljenje, da so religiozne 'diskusije' pri nas 'temperatura' teh in takih diskusij, javno izražanje verskih čustev, le politična zadeva, organizirana akcija nezadovoljnih, naše (množične) opozicije. To mišljenje istovetno religiozno verovanje ljudi v naši socialistični družbi s političnim opozicijskim gibanjem in seveda navaja na zaključek, da je nujno potrebno zoperstavljanje 'političnih akcij' v religiozni obliki, na političen način, da je potreben administrativni boj zoper vero“.

Socialistični družbeni projekt daje vsem delovnim ljudem, tudi kristjanom, enakovredno možnost, da svojo humanistično moralno in politično svetlo uresničijo v vsakdanjem življenju in prav to, da jim naš samoupravni sistem to omogoča brez predavkov.

*

Ta Roterjeva razmišljanja so daleč od tega, da bi postavljala pogoje za dialog. Že tam zaide v tamo, ko skuša razlikovati „med dialogom o svetovno-nazorskih vprašanjih in dialogom kot življenjskim odnosom med verujočimi in neverujočimi“. V celoti na dokazilo, da mu manjka tiste širine in globine, ki in moreta dati le svoboda, ali vsaj težnja na njej in ljubezen do resnice in do bližnjega. Poleg tega si Roter prizadeva, da bi obšel objektivno resnico, katere iskanje in priznanje je nujna za ustvaritev pogojev za dialog. Odbijalača je zahteva, da naj bi Cerkev stonila, kot bi povidez le nespretno, v službo oblikovanja socialistične družbene politike, potem, ko je priznala, da in bil njen odnos do brezbožnega komunizma med revolucijo „belogardistična zabloda“. Enakovrednost pojmuje Roter drugače kakor svoboden človek. Za njega so bili katoličani v OF

SVOBODA IN DEMOKRACIJA. Slovenija bodi urejena po krščanskih načelih spoštovanja pravic osebe in družine, svobode v družbi, demokracije in socialne pravičnosti. Zajamčena bodi samouprava ozemeljskih in poklicnih enot. Naloga, ki jih morejo opravljati nižje upravne enote, naj bodo v njihovem samoupravnem delokrogu. Svoboda državljanov, ki ni v opreki s krščanskimi in naravnimi načeli, z zakoni in občimi narodnimi koristmi, je nedotakljiva. Zajamčena bodi svoboda vere in vesti, vzgoje in pouka, besede in tiska, zborovanja in združevanja, strokovnega, stanovskega, kulturnega, gospodarskega in političnega uveljavljanja ter neodvisnost sodstva. Volilna pravica bodi enaka za vse državljane obeh spolov.

Trdnost države je odvisna od vere v Boga in od pravne vrednosti državljanov. Cerkvam in verskim združenjem država varuje svobodo delovanja. Država štiti javno moralo. Razmerje med državo in verskimi skupinami urejajo pogodbe. Program Slovenske krščanske demokracije — čl. 2.

enakovrni; razumljivo, da šele tedaj, ko so se popolnoma in zavestno podredili komunistični partiji, kakor izhaja iz njihovih izpovedi. Zato tudi mnenja tistih teologov v domovini, ki so se že med revolucijo povsem in v vsem podredili komunistični partiji, ne morejo imeti prav nobenega vpliva na ustvarjanje pogojev za dialog.

*

O Roterjevi razpravi je že 3. junija v ljubljanskem Delu pod naslovom „Teorija in praksa“ 5/F pisal Šetinc. Tudi on se v svojih gledanjih prav nič ne oddalji od Roterjevih izhodnih točk, ki so za dialog s kristjani nesprijemljive. Takole pravi Šetinc:

Študija Zdenka Roterja „Dialog med marksisti in kristjani“ je vzbudila precej pozornosti, polemike in tudi take ali drugačne nesporazume. Po mnenju Roterja posamezna nacionalna komunistična gibanja ne morejo imeti v bistvu različnih stališč do religije in do dialoga med vernimi ljudmi in marksisti. Dialog med marksisti in kristjani je pomemben odnos v situaciji, ko je treba premagovati kapitalistične družbene odnose. Tak odnos potrjuje jugoslovanska in še posebej slovenska izkušnja Osvobodilne fronte... Zdenko Roter... je v enem gotovo nedvoumen: ko govori o dialogu, ne misli pri tem na dialog s cerkvijo. Misli torej na dialog na širši podlagi: dialog med graditelji socializma, torej med ljudmi, med katerimi so tako ateisti kot kristjani... Manj jasan je avtor tam, kjer bi bilo treba bolj poudariti, da dialog, o katerem govori, ni od danes, tak dialog je bila naša revolucija, tak dialog poteka v samoupravnem sistemu in tak dialog je tudi politika aktivne koeksistence, katere tvorec je bila Jugoslavija v mednarodnih odnosih že od vsega začetka. Vprašanje pa je, če je bil dialog zmeraj dovolj ploden, dovolj ustvarjalni (odprt tudi za intimna vprašanja človeka...)

*

Zanimivo je, da je v istem času problem dialoga, kot se ta beseda razlaga danes, načel v emigraciji znani javni delavec in pisatelj knjige „Sivi dnevi“ Marko Kremžar. V uvodnem članku v Svob. Sloveniji z dne 2. junija pod na-

slovom „Junjska razmišljanja“ govori o „dvanajstih tisočih“ in pravi: „Resnica je, da so stopili na pot, za katero so vedeli, da je prava in so to prepričanje zapečatili s krvjo.“ Nato zaključuje svoja razmišljanja tako:

„Izpričevali so svoja načela pogumno; niso klonili pred silo. Mi pa včasih pojmuemo koeksistenco kakor slabotno popuščanje od lastnega prepričanja za ceno premirja. To ni koeksistencija — to je poraz. Le če smo pripravljeni sprejeti realnost, le če so oni pripravljeni sprejeti nas takšne, kakor smo, lahko govorimo o bazi za dialog. Le resnica, le priznanje junaštva, le obsodba zločina so temelji, na katerih je mogoče pričeti razgovor. (podčrtalo ured.)

Leta 1945 so komunisti pokazali, da so dialoga nesposobni in namesto njih so govorile strojnice. Naša dolžnost se s tem ni spremenila. Še vedno je naša naloga, da pričujemo svoja načela tako glasno in pogumno, kakor so to storili naši tovariši v Kranju, Teharjih, St. Vidu, Kočevju in Škofji Loki.

Jasno in brez sovraštva, pa brez slepomišljenja in popuščanja moramo oznaniti z besedo in zgledom svoje krščansko prepričanje. Kaj bomo dobili v odgovor? Strel, molk, laž, prezir? Ali bo morda nrelita kri rodila sad, da bo končno le beseda našla besedo?“ M. P.

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Z vojaške strani je pa bilo poudarjeno, da oborožene sile tega nikakor ne delajo z namenom, da bi prekinile sedanje ustavno stanje in da bi same prezele vso oblast, ampak samo zato, da se izdajo učinkoviti ukrepi, ki naj samo še bolj utrdi sedanji dem. sistem.

V nekaj vrstah...

V sanatoriju Anderson v Houstonu, Texas, je bila prejšnji teden operirana soproga predsednika dr. Illije Silvija Martorella de Illia. Predsednik je izjavil, da je bila operacija težka. Bolnici se pa zdravje zadovoljivo zboljšuje.

V senatu so izglasovali državni proračun za 1966 v višini 511.000 milijonov pesov. Primanjkljaj dosega višino 131 tisoč milijonov.

Zaradi snežnih zametov v Andih je ustavljen železniški promet med Argentino in Čilom.

Komunistična Jugoslavija včeraj in danes

(Poročilo evropskega dopisnika Svobodni Sloveniji iz Trsta)

9

Zgodilo bi se n. pr. lahko, da bi se režim spremenil v neke vrste Frankov režim, kot je v Španiji, kjer sicer ni političnih svobod, pa se Franko ne vmešava v privatno iniciativno državljanov ter jim prepušča, da si sami določajo svojo raven. Kaj takega pa komunisti zopet niso sposobni, ker so ravno v gospodarskih vprašanjih nepopustljivi dogmatiki — in kot vidimo v Jugoslaviji, pri vsej mizeriji privatni iniciativi ne dajejo nobenih izglelov, ali pa samo v tako trdi obliki, da je taka privatna iniciativa brez vsake vrednosti. Zato mirno lahko rečemo, da se komunisti igrajo z ognjem ter morajo računati, da bo prišlo v državi prej ali slej do neljubih dogodkov.

Ali bo odmirajoča komunistična stranka s svojo policijo imela še pogum, da bo poslala UDBO, da naj strelija po ulicah na ljudi in jih pobija, kot je to delala leta 1945 in v poznejših letih?

V čem obstoja današnji nacionalizem v Jugoslaviji? Nacionalizem ni nič drugega kot protest in upor proti dvajsetletnemu nemogočemu stanju, da bi bolj razvite pokrajine v državi, to sta Slovenija in Hrvaška, delali in služili kar naprej za nesposobne in razsopnike v manj razvitih republikah, kjer je na stotine nerentabilnih tovarn in podjetij, ki hočejo kar naprej prejemati podporo iz centralnih fondov. Vse te takomenovane politične tovarne rede parazite v komunistični partiji, ki

mislijo, da bodo večno prejemali tako podporo za svojo osebno nesposobnost. Komunistom se sedaj maščuje, da so v posameznih republikah pušali lokalnim strankinim funkcionarjem, da so brez vse kontrole razpolagali z ogromnimi vsotami in so za svoje udobje gradili tovarne, misleč, da bodo v njih imeli vedno neusahljive vire na razpolago. Zato so zidali kar tja v en dan tovarne. Kakor se je pač zahotelo kakemu vplivnemu komunistu. Ko so bile te politične tovarne postavljene, so bili izrpani tudi vsi razpoložljivi viri. Sedaj je morala priti na pomoč država ter je morala kriti izgube teh političnih podjetij. Plačevanje ogromnih izgub skozi dvajset let je državo spravilo na rob gospodarskega propada. Sedaj, ko bi morala reforma to stanje ukiniti, se vsi komunistični paraziti branijo. In ker dosedaj komunisti sami niso imeli volje, ne smisla in ne poguma, da bi v svojih lastnih vrstah napravili red, morajo pač računati s tem, da ga bo nekoč moral delati narod sam. Mera bo postala nekoč polna. Sedanje kunktatorsko reformiranje bo komuniste samo privredlo v zagato brez izhoda.

Ali komunisti kaj store za ublažitev takomenovanega nacionalizma? Odnosno kaj so storili ob dejstvu, da se je res pojavil in v strahu da jih nebi pregazil? Na ves glas vpijejo, da so prav oni največji nacionalisti. Nič se ne smejo čuditi, če so komunisti, ki so zelo spretni v svoji dialektiki, naenkrat zna-

šli način, da sami sebe prikazujejo kot zagovornike nacionalizma. Postavili so tezo slovenstva, hrvaštva, srbstva proti tezi jugoslovanstva in zaporedoma dali izjave, za Slovence Vida Tomšičeva, za Srbe pa Milentije Popovič, oba vodilna funkcionarja komunistične stranke. Oba zatrjujejo, da jugoslovanstva ni, ampak da obstoja samo slovenstvo, hrvaštvo in srbstvo. Začelo se bo sedaj razpravljanje na dolgo in široko, kaj je jugoslovanstvo, kaj je slovenstvo, hrvaštvo in srbstvo. Začelo se bo bodo s tem odvrnili znova pozornost ljudi od glavnega problema, ki je gospodarskega značaja.

Živimo v dobi, v kateri gospodarstvo igra glavno vlogo in nismo še nikdar čuli ali brali, da bi bili jugoslovanski komunisti objavili kakšne podatke, iz katerih bi bilo razvidno, kam so šle milijarde in milijarde bodisi domače ali tuje. Nihče ne bi nič nasprotoval, če bi se odvzeti denar uporabil koristno, se pravi rentabilno, da bi se v resnici dvignila proizvodnja, dvignila stopnja nerazvitih pokrajin, ker bi to bilo tudi v korist razvitim pokrajinam, katerih izdelki bi potem imeli več potrebnikov v manj razvitih pokrajinah. Toda do danes je bil ves ta denar vržen na cesto.

Nacionalizem je zato danes tu po krivdi komunistov samih. Za razliko od drugih komunističnih satelitov Moskve, so jugoslovanski komunisti obremenjeni še z eno težavo več, katere ni mogoče odpraviti na ta način, da centralistični žeparji tiste, ki zahtevajo pravico in red, enostavno zmerjajo z nacionalisti, šovinisti, lokalisti ip. Z vso

pretkano dialektiko branijo svoj privilegirani položaj, in v svoji dogmatični zagrizenosti še v položaju, ko se že skoro potapljajo, z iz vode molečimi prsti dajejo znake, da je treba travo rezati s škarpami, ne pa kositi.

Danes ni več načelno vprašanje, če naj se reformira, temveč kdaj, kako in v kakšni izmeri naj se to izvede. V vseh komunističnih državah stoji komunisti pred to zanje nerešljivo odločitvijo. Jugoslovanski komunisti imajo še to smolo, da so pri tej reformistični štafeti nekaj korakov pred drugimi in morajo zato drago plačevati svoje pozikuse, ker se nočejo vzgledati na zapadu. Druge komunistične stranke ško doželjno čakajo in gledajo, kako se jugoslovanski komunisti brez navdušenja in samo pod silo razmer pehajo z reformami.

Eno je gotovo: Z vsem, kar podvzemajo sedaj v Jugoslaviji, ne rušijo samo komunizma, marveč tudi centralizem in to hote ali nehoče. Časi političnega egoizma so minili, danes je odločilno gospodarstvo in kdor je v tem močnejši nolens volens podredi slabotnejšega.

Jugoslavija kaže isti razvoj kot Italija, seveda s petdesetletno razliko. Rim je ostal politično središče z armado birokratov, težiče in moč države pa je v gospodarskih emporijah Milano in Torino, odkoder prihaja ogromna večina finančnih sredstev, ki tudi financirajo manj razvite južne pokrajine. Toda to se danes v Italiji že vrši na način, da dobijo samo sposobni finančna sredstva v roke, oziroma vsa večja podjetja na severu ustanavljajo v juž-

nih pokrajinah Italije svoje podružnice, nova podjetja, ki jih vodijo strogo po načelu rentabilnosti.

Tudi v Jugoslaviji bi morali v južnih pokrajinah slovenski in hrvaški izkušeni gospodarstveniki odločiti, kje in kako naj se razvija industrija. Seveda v sporazumu s krajevnimi činitelji, toda ne s komunisti, ki na vsem svetu ne priznavajo veljavnega osnovnega načela rentabilnega gospodarstva.

Povedali smo že, da tarejo jugoslovanske komuniste naslednje skrb: 1. Zavrženo gospodarstvo; 2. Vprašanje nacionalizma oziroma centralizma; 3. Spor med mlajšo in starejšo komunistično generacijo oziroma spor med intelgenco na eni strani in med komunističnimi „proletci“ na drugi strani.

Trdili smo že, da je komunistična stranka mixtum compositum iz analfabetov in oportunistov. Vsa količjak pomembna intelgencia, tudi če je marksistično usmerjena, stoji izven stranke. Od časa do časa prihaja do hudih konfliktov med uradnimi komunisti in med intelgenco. Znan je spor z listom „Perspektive“ v Ljubljani, katerega je komunistična policija zadavila, ker je zahteval večstrankarski sistem. Znana je afera profesorja Mihajlova, ki je končala z neslavnim porazom Tita in komunistov. Znana je tudi ustavev lista Delo, ki je objavilo članke prof. Mihajlova.

Značilen je tudi občni zbor Društva jugoslovanskih književnikov, ki je bil 22. decembra 1965 v Beogradu. Na tem občnem zboru je bila z ogromno večino pesnikov in pisateljev sklenjena razpustitev osrednjega društva in prenos

Novice iz Slovenije

Pogovor o črnih gradnjah. V Svob. Sloveniji smo poročali o ukrepu komunističnih oblasti v Škofji Loki proti delavcu, ki si je brez oblastvenega dovoljenja postavil hišo. Ker so mu jo porušili, je to dejanje sprožilo debato o črnih gradnjah, ki še danes ni končana. Ljubljansko Delo se z njo bavi v številki z dne 1. junija. V naslednjem navajamo samo nekaj navedenih mnenj:

Občine zapravijo ogromno denarja za generalne urbanistične načrte, milijoni in milijoni gredo za filozofijo, nimamo pa zazidalnih načrtov, ki bi ljudem omogočili gradnjo hiš...

Ugotovili smo, da tisti, ki so gradili na črno, zaslužijo mesečno komaj 60.000 starih dinarjev, nekateri pa še manj...

Pri nas velja povprečno dvosobno stanovanje v bloku 6 do 8 milijonov...

Ljudje grade na črno, češ, saj nam nihče nič ne more. Celo nekateri milijoniki, ki bi črne gradnje morali prijavljati, so v naši občini gradili na črno...

Lani smo izdali 1533 odločb o ustavitvi dela in 113 odločb za rušenje. Dejansko pa smo odstranili le 33 objektov.

Najvišja kazen je trikrat po 20.000 starih dinarjev. To kazen vsak s posebnostjo in zadovoljstvom sprejme, saj je znatno nižja od komunalnega prispevka...

V Radovljici moram plačati 500.000 komunalnega prispevka, ne da bi za to kaj dobil. Tu naredimo red! To je navadna spekulacija in izkoriščanje človeka...

V Ljubljani dobiš v najboljšem primeru gradbeno dovoljenje v osmih mesecih, niso na redki primeri, da čakajo prosilci tudi dve, celo tri leta. Dokler tega (krajšega postopka) ne bomo imeli, bodo vedno črne gradnje, anarhija, protekcija, korupcija in kaj vem kaj še vse. In to danes v urbanizmu tudi je...

Mislím, da je precej naših urbani-

stičnih načrtov neuporabnih. Sam sem jih včeraj gledal na občini in niti eden ni uporaben...

V Ljubljani ni boljše gradbene parcele pod 3 milijone dinarjev, čeprav graditelj še ni niti prijel za lopato. Cene pa še kar naprej rastejo...

Senzacija o naši obali. Milanski ilustrirani tednik BC je objavil (letošnjega 24. aprila in 1. maja) dve reportaži s Koprškega in istrske obale. Nekaj citatov: "Precejšnja je konkurenca med igralnicami in prostitutkami, ko bi rade zvale denar od Italijanov prej, preden ga poženejo v igralnici... Hotel istrske obale se že spreminjajo v javne hiše s popolnim pristankom oblasti. Jugoslovani mislijo odpreti še nove igralnice..."

Ena izmed tistih deklet je reporterju "zaupala", da zasluži do milijon lir na mesec, vendar pa tudi dosti porabi (npr. 150 tisoč lir za sobo ipd.). Ko jo je vprašal, če lahko tudi kaj prihrani, mu je povedala, da ima spravljene tri milijone in pol lir v neki rimski banki, ker jugoslovanskim bankam ne zaupa. In tako dalje.

K temu ni kaj pridjati — razen vprašanja kaj mislijo o taki "turistični propagandi" ali natančneje zapravljanju veljave socialističnih moralno-pravnih načel in norm — prizadeti in odgovorni? (MAKU, Naši razgledi, XV, št. 10, 28. V. 1966.)

Umrli so v Ljubljani: Franc Rus, žel. upok., Marija Jurjevčič roj. Mramor, vdova po šolskem upravitelju, Martin Nečemer, upok., Ida Juran, Franc Gregorič, v. pravni svetnik v p., Ivan Romih, član šentjakobskega gledališča, Lovrenj Kuhar, upok., Jože Jeretina, glavni knjigovodja Mestne hranilnice v p., Marija Krejačič, Marija Goslar roj. Schweiger, Franjo Kržič, biv. lesni trgovec in Ana Škraba roj. Zebič.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Proslava sv. Alojzija

Alojzijeva proslava, ki je bila v nedeljo, 19. t. m., ob štirih popoldne v Slovenski hiši v Buenos Airesu, je privabila polno dvorano slovenskih otrok in staršev. Sv. mašo, med katero je imel vzpodbudno pridigo za naše šolarje, je daroval direktor msgr. Anton Orehar, nakar so lanuški otroci pod vodstvom ge. Zdenke Jan lepo odigrali igro Tonček v kraljestvu žuželk.

Nastopilo je petnajst osnovnošolskih otrok v naslednji zasedbi: glavno vlogo Tinka je imel Branko Jan, ostale pa so bile razdeljene: dedek — Miloš Šušteršič, čarovnik — Jani Gris, duh — Fran-

ci Stanovnik, čmrlj — Vinko Glinšek, pikapolonica — Andrejka Celarc, pajek — Joško Bokalič, kobilica — Joško Čampa, muhec — Tonček Kokalj, čebela — Martica Šmalc, pet kresnic pa: Marija Hočevar, Janja Šušteršič, Zali Virč, Marjetica Criscuoli, Martinka Miklič. Harmonikarske vloške je odigral Boris Celarc. Pevske točke so izvajale: pikapolonica Andrejka Celarc in kresnice: Marija Hočevar, Janja Šušteršič, Zali Virč, Marjetica Criscuoli in Martinka Miklič. Za kulisami pa je uspravko pela solo Zorkica Gris. Vsi otroci so svoje vloge lepo odigrali, ga. Zdenka Janova je z nagovorom na otroke vzdrževala ves čas direkten stik med gledalci in igralci ter igro samo, scenerija je

pristojnosti tega društva na republiška društva književnikov. Sedaj vsako republiško društvo voli delegate, ki potem na skupnih sestankih obravnavajo skupne zadeve. Sklepi morajo biti soglasno sprejeti. Tako se je pri književnikih pod komunisti začela borba proti centralizmu, ki je privedla do popolnega uspeha. Sedaj se je borba proti centralizmu prenesla še na gospodarstvo.

Uradni komunizem je sedaj v najhujšem sporu z zagrebškim filozofskim listom „Praxis“, kjer prihaja do besede mlajša generacija, t. j. sinovi in vnuki tistih, ki so z nasiljem utirali pot revoluciji. Do teh list Praxis nima bogve kakšnega spoštovanja, kar je razvidno iz nedavno objavljenega daljšega članka, s katerim se je solidariziralo vse uredništvo revije. V njem pisec članka odkrito zatrjuje, da elementi, ki so po revoluciji iz opank takoj presedali v limuzine in si prilastili razne privilegije ter so v tem videli svrhu in cilj revolucije, nikdar ne bodo rešili socialnih problemov. Proti tem nastopa sedanja mlada generacija v domovini in zahteva njihovo kapitulacijo, njihove glave, ker so se izkazali 100% s Titom vred „nevredni revolucije in njenih žrtev“. Komunistično ideološko glasilo „Komunist“ je ostro nastopilo proti listu „Praxis“. Intelektualcem odlično odreka pravico, da bi se postavljali v pozo ideoloških sodnikov. List „Komunist“ ex cathedra ugotavlja, da ima pravo socialistično zavest v zakupu le uradna Zveza komunistov. Tako je delitev duhov do konca izvedena: Na eni strani je mlada generacija intelektualcev, ki zahteva „tvorni humanistični

socializem“ za razliko od „stalinističnega pozitivizma“ na drugi strani, ki je še živ pri jugoslovanskih komunistih in ki zanika razvoj človeške osebnosti in maličji socializem v policijsko dirigirano samopasočnost.

Tito, Centralni komite Zveze komunistov, strankina glasila Borba in Komunist so že posvarili te „mladiče“, ki se drznejo kritizirati starejšo in še danes vodilno generacijo. Pričakovati je, da se bo borba v doglednem času med obema frontama — mlajšimi, ki zahtevajo resne reforme — in starejšimi, ki jih samo fingirajo, zelo zaostila. Lahko se pa reče, da je centralizem dobil svoj prvi udarec. Ker elementi, ki so proti reformi, že zatrjujejo, da bo reforma favorizirala bolj razvite republike in da bodo te izkoriščale manj razvite pokrajine v državi, to samo potrjuje našo tezo, da se bo gospodarsko težišče vedno bolj pomikalo na Hrvaško in v Slovenijo, kar je popolnoma naraven in organičen razvoj. S tem se bo pa povečal v njih tudi političen vpliv. V Beogradu bo ostal samo takimenovani komunistični „demokratski centralizem“ razvrednotene ideološko osiromašene in moralno propadle komunistične stranke.

Če bo šlo vse to po mirni in lepi poti, je danes še veliko vprašanje. Najprej je nastopila gospodarska kriza, z njo je prišla, kot vidimo, kriza stranke, se pravi povsem naraven razvoj v totalitarnih režimih pred njihovim razpadom.

Od komunistov v Jugoslaviji je sedaj tudi odvisno, če bo prišlo tudi še do krize države. (Konec)

bila resnično prijetna za oko in odmor med posameznimi dejanji, ki jih je bilo pet in posebej zaključek, pa prikladno kratki. Igra je češkega izvora ter sta jo kot klasično češko lutkovno igro napisala Josef Skupa in Frank Wenig že leta 1937 v Pragi.

Igra je odlično uspela. Vsi so bili prirediteljem, zlasti še ge. Zdenki Janovi in vsem, ki so ji pomagali, zanj iskreno hvaležni.

Festival mladine iz Slovenske vasi

Dobite človeka z znanjem in obiljem dobre volje, pa boste imeli koncert. Tak vtis je napravil II. veliki festival mladine Slovenske vasi, ki so ga v nedeljo, 12. junija, podali v Slovenski hiši na Ramón Falconu.

Profesor klavirja g. Boris Celarc je bil duša festivala. Verjetno si je tudi vso vsebino sam zamislil. Zbral je ogromno glasbenega materiala. Otroci so nastopali z igranjem klavirja in pevske mi točkami, on sam je podal pač najbolj dovršene klavirske točke, kot so Sonata patetica (Beethoven) in Schubertova serenata. S pomočjo neumorne ljubiteljice petja in otrok ge. Zdenke Janove je vpletel v program prijetne pevske točke, šest narodnih pesmi, ki ogrejejo, ker so pač naše, pa čeprav jih ne pojejo koncertne pevke. Saj njihovo zrelost nadomesti svežina otroških glasov.

Skupinske glasbene točke so nam podali slovenski fantje, ki so si naredili po-amerikanjen naslov „The Sonny Boys“. Sestava ni bila tipično ameriška, saj so v isti sestavi mnogi slovenski „orkestri“ po vseh emigrantskih skupinah in v domovini. Podali so nam iz slovenske zakladnice kar šest skladb in iz moderne, po naslovih sodeč, iz severnega ali južnega ameriškega kontinenta. In poleg teh fantov je svoj del odigral še posebej sestavljeni Jazz. Kakor je bilo razbrati, so pri skupini „Sonny Boys“ bili le Slovenci: Celarc, Brolih, Bregar in Ivančič, dočim je poleg Celarca in Ivančiča pri jazzu sodeloval (gost) Holubički. V programu niso navedeni avtorji šestih odigranih točk, a iz sloga in naslova bi bilo skoro možno ugotoviti, da so skoro vsi nastali na amerškem kontinentu.

Če bi vseh pet delov ocenili po glasbenem slogu, bi kratko mogli reči, da je prvi del pretežno klasičen, drugi in četrti slovensko popularen, tretji in peti moderen. In odvisno je bilo od poslušalca, kaj ga je bolj zajelo. Stare ljubitelje glasbe je verjetno osvežila klasika in narodna pesem, mladina morda bolj moderna glasba. Vse je bilo pa izdelano v približno isti kvaliteti, seveda sorazmerno starosti igralcev.

Brez dvoma je treba pohvaliti vneto in izvrhano mero dobre volje. Zlasti organizatorju festivala vse priznanje, in njegovim ožjim sodelavcem tudi. Kaj je bil glavni namen festivala, se morda da uganiti iz programa samega. Verjetno, pokazati navdušenje precejšnjega kroga ljudi v Slovenski vasi za glasbo, njeno prizadevanje, napredovanje otrok in posebej za to zdaj doseženi nivo. Ta cilj je bil brez dvoma dosežen. Saj je bil program obilen, za uspeh takih prireditvev kar preobsežen. Prav tako, gledano pod tem vidikom, moremo ostati pri tej grupaciji, ko gre za to, da posamezniki in skupine pokažejo dosežke svojega truda. Seveda pa je bil morda razočaran, če je kdo pričakoval smotrno urejen spored in prilagojen za drugačen učinek: za vtis koncerta, ki je enovito in pestro sestavljen iz posameznih kosov v celoto. Taki programi so težki, če upoštevamo, da so material, iz katerega je mogoče graditi, otroci in mladostniki. Festivali, ki so nekaka renirana glasbenega študija, že zaradi svojega namena lahko postanejo suhi in ne vžeo, kar bi dosegel izbran in skrbno sestavljen koncert. In res je tudi, da je bilo tehnično hitreje in lažje možno izvesti festival v tem omejenem snoredu. A če so imeli prireditelji gori naveden namen, so ga dosegli. Dokazali so, da Slovenska vas goji petje in glasbo, da goji tudi slovensko pesem in glasbo.

Zato mora biti vsa slovenska skupnost v Buenos Airesu hvaležna g. Celarcu in sodelavcem za njihov trud. Želimo jim samo vztrajnega napredovanja in bomo veseli, če nam bodo ob letu pokazali, da so napravili v letnem trudu velik korak naprej. Predvsem pa je želja, da bi mladi talenti ne zanemarili lepe prilike, ki jim jo pod podobnim vodstvom gojili petje in glasbo in jo — ko bodo za to pripravljeni — pokazali tudi kasteljski družbi, v kateri živijo.

Razstava Bare Remec

Slovenska akademska slikarica ga. Bara Remec je pripravila novo razstavo svojih najnovejših 23 umetniških slik. Razstava bo v Galeriji Van Riel, Florida 659, Buenos Aires. Otvoritev v ponedeljek 27. junija od 18—20. Odprta pa bo do sobote, 9. julija 1966.

Na razstavo velike slovenske umetnice, ki s svojimi umetninami širi sloves slovenskega imena po svetu, opozarjamo rojake ter jih vabimo, da si razstavo ogledajo.

Ob obletnici Hladnikove smrti

Prav na argentinski praznik narodne zastave in obletnici smrti njenega ustvaritelja generala Belgrana je tudi obletnica njegove smrti. Letos prva, odkar gospoda Janeza ni več med nami; ne med starimi in ne novimi slovenskimi izseljenci. Za oboje je delal in od obojih je bil tako, kakor nihče pred njim ne za njim!

Njegov dober poznavalec in osebni prijatelj g. Jože Košiček nam ga je v Zborniku Svob. Slovenije za leto 1966 opisal tako kot ga bolje nihče drug ne bi mogel. Ob zaključku svojim izvajanj nam ga slika takole:

„Ko so potekla najtežja dela naše emigracije je g. Hladnik, kakor pameten gospodar, ki vidi, da lahko grunt izroči v mlajše roke, sklenil, da se umakne, ne v pokoj, ampak na drug delokrog.“

Že dolga leta prej se je bavil z mislijo, da bi postal duhovnik v kakem versko in kulturno zanemarjenem delu buenosaireskih predmestij. Zvedel je za več kot skromno kapelico sv. Jožefa v tistem delu Lanusa, ki so mu takrat rekali: „Barrio de los pistoleros“ (predmestje razbojnikov). Vem, kakšen je bil ta „barrio“ njega dni. Na Hladnikov nasvet sem hodil od februarja 1947 do februarja 1948 tja vsako nedeljo masševati. Prvo nedeljo sta bili poleg deset glave mežnarjeve družine še dve drugi osebi pri maši. In „barrio“ so cenili na 10 tisoč duš!

Tu je Hladnik zaoral ledino, tu izpolnil zadnji del svojega življenja. Da-

Torej; ljubitelji glasbe in petja v Slovenski vasi, pozdravljeni in navsvidenje!

L-n

Osebné novice

Priznanje. Panamerikanska kulturna zveza, oddelek OAD, je pretekli teden povabila dr. Julijo Payman, da sodeluje pri njenem glasilu, ki izhaja v treh jezikih. Čestitamo!

Družinska sreča. V družini Nije Logarja in njegove žene ge. Sonje roj. Klemenčič so dobili sina Andreja Avgusta. Srečni družini žame čestitke!

RAMOS MEJIA

Proslava očetovega dne

Preteklo soboto smo v Slomškovem domu doživeli nadvse lep praznik. Na pobudo upraviteljice slovenske šole in s pomočjo gđc. učiteljic so otroci pripravili očetom veliko presenečenje. Po končanem pouku so se zbrali vsi očetje in otroci v družabnem salonu, kjer se je darovala sv. daritev. V cerkvenem govoru, ki ga je imel g. dr. Starc, je poudarjal dolžnost in zgled očetov, otrokom pa dolžnost in obveznosti, ki jih imajo do svojih staršev. Po končani sv. maši je v imenu staršev voščil predsednik šolskega odbora g. Franček Breznikar g. kateheto za njegov god. Nato pa je stopila na oder Saša Zupanova, ki je pozdravila s prisrčno recitacijo vse očete. Ko je zadonela iz otroških grl prisrčna pesem „Gor čez izaro“, so vsi otroci pripeli vsak svojemu očetu slovenski šopek. Ganljivi so bili prizori, ko so se otroci zbrali okrog svojih očetov ter jih nato pospremili v drugo sobo, kjer so jim s pomočjo gospe šolskega odbora ter dobrih mamic pripravili prižretek. Vsi očetje so bili veselo presenečeni nad tako preprosto, toda prisrčno pripravljenim prireditvijo. Želeti bi bilo, da bi se ta misel, ki se je prvič uresničila med Slovenci, ponovila prihodnje leto. Vsem pa, ki so sodelovali, prisrčna hvala, za tako lepe trenutke, ki smo jih doživeli s to prireditvijo.

očetje

SAN MARTIN

Naših mrtvih junakov in junakinj so se spomnile v nedeljo, 19. junija, članice ŠDO na svojem rednem sestanku. Duhovno misel s posebnim ozirom na svetle zglede treh slovenskih mučenic je podal g. župnik Gregor Mali, spominski govor pa je imel g. R. Smersu.

Nova dvorana v San Martinu z odlično razsvetljavo, ki jo je napravilo podjetje g. Jožeta Leskovarja, je prišla

Vsak teden ena

POT BREZ KONCA

France Balantič

Reci mi, mati, besedo,

besedo v slovo!

Vidiš me zadnjikrat,

mene več k tebi ne bo!

Pokropi me z blagoslovljeno vodo,

da najdem vsaj konec poti!

Mati, jaz pojdem duše iskat,

mati, tja, kjer jih ni.

nes vemo, kje je njegova župnija. Viti ki zvoni njegove cerkve jo označuje. Udobno župnišče ob njej, prosvetni dom, šola, kjer slovenske šolske sestre vzgajajo stotine in stotine mladeži, v bližini Slovenska vas, s svojo cerkvijo in ustanovami, v dalji nova župnija, ki se je odcepila od matične, tlakovane ulice in avenije, gradnja vedno novih mestnih predelov, dohod vedno novih ljudi... sredi med vsem tem vrvežem pa povsod poznana postava g. Janeza, ki so mu nazadnje še gumb na talarju in duhovniški pas po monsignorsko porbarvali, on pa vedno enak, skromen, potrpečljiv, ljubezniv, domač z vsemi, dobrimi in slabimi. Kdor bi imel kak dvom glede tega, kaj je Hladnik bil, je moral priti do trdnega spoznanja, da je bil izredna osebnost — na dan njegovega pogreba. Celo tiste, ki so ga doobra poznali, je presenetil pogled na nepregledno množico ljudstva, vseh narodov, slojev in prepričanj, ki mu je izkazala svoje iskreno spoštovanje in zahvalo na poti na pokopališče. Tako se svet posavlja le od svojih narodnih junakov!

Kaj je bila tista Hladnikova moč, ki je znala ljudi tako pritegniti? Skromnost, brezmejna skromnost, ponižnost, močtvornost, nesebičnost, ljubezen do vseh tmečih in pomoči motrebnih, predvsem na njegova dobrotu, ki ni poznala meja. Ta mu je utirala in odpirala poti v dušo ljudi vseh narodov. Zato njegov spomin ne živi samo med Slovenci, ampak med vsemi narodi, med katerimi je deloval in katerim se je razdaljal.

Janko Šterbenc — 50-letnik

Njegova življenjska pot se je začela med prvo svetovno vojno v Beli Krajini. Dne 7. junija 1916 je bil rojen na Snečnem vrhu. Očeta ni videl nikdar, ker je že pred njegovim rojstvom padel na fronti. V ljudsko šolo

je hodil v Dubličah. Ves čas je z bratom pridno pomagal materi na kmetiji. Dogodki druge svetovne vojne s komunistično revolucijo so ga zatekli na Maverlenu. Kot narodno zaveden in kato-liško vzgojen fant je rdeče nasilje takoj odločno obsodil. Komunisti so ga zato obsodili na smrt in na njegovo glavo razpisali celo nagrado. Njegovo sestro Misko so pa ubili in so trije nedolžni otroci ostali sirote, ker jim je tudi oče umrl v internaciji.

Ob ustanovitvi Vaske straže v Črnomlju se je takoj pridružil čuvarjem slovenske zemlje in slovenskih domaći. Po zlomu Italije je prišel v Ljubljano, vstopil v slovensko domobranstvo in se proti komunistom boril v Vel. Laščah.

Leta 1945 je bil vrnjen iz Vetrinja. V št. Vidu je preživel vsa komunistična mučenja, med prevozom v Kočevje v grozno smrt, se mu je pa posrečilo pobegniti iz vlaka pri Ribnici in priti v Italijo, odkoder je leta 1948 odšel v Argentino ter si v Berazateguiju postavil lep družinski dom.

Poleg poklicnega dela se vneto udeležuje dela v slovenski organizirani skupnosti. Velike zasluge ima pri graditvi Slovenskega doma v Berazategui. Najbolje jih je označil govornik na lanskem blagoslovitvi doma g. Ivan Korošec z besedami: „Če smo prišli na delo, pa Šterbenc ni bilo, smo odšli domov, če je pa on prišel, je ostal, prijel za delo in ves dan sam zidal dom.“ V skromno priznanje so ga rojaki tedaj izvolili za njegovega predsednika. Poleg tega je g. Šterbenc tudi član krajevnega pevskega zbora Haendel, ki ga vodi g. Jože Omahna.

Ob 50-letnici jubilarntu iskreno čestita tudi Svobodna Slovenija, mu želi vse najboljše ter groši Boga, naj bi ga ohranilo še dolgo let v zdravju in moči ne samo njegovi družini, ampak vsej slovenski skupnosti.

do svoje veljave na kolinah v nedeljo, 19. junija, popoldne. Številni rojaki so preživeli nekaj prijetnih uric v domačem slovenskem okolju.

SLOVENC I P O S V E T U P O Š P O R T N E M S V E T U

AVSTRALIJA

O prihodu slovenskih sester v Avstralijo in o njihovem lepem sprejemu, ki so jim ga pripravili Slovenci v Melbourne pod vodstvom svojega dušnega pastirja g. p. Bazilija na cvetno nedeljo, smo v Svob. Sloveniji poročali. Po prihodu v Melbourne so se sestre krepko lotile urejevanja svojega novega središča v Slomškovem domu. Pa tudi za sleherni drugi delo, ki je v korist slovenski skupnosti, vneto poprimejo. Saj jih je p. Bazilij v Mislih tako lepo predstavil ostali slovenski javnosti v Avstraliji, „Sestre so pridne kot čebelice. Kar lepo so že uredile prostor okrog hiše. Nič jim ni prijeto za lopato in kramp, da se fantje Baragovega doma kar lahko skrijejo pred njimi.“ Navaja tudi, da so mu povedale, „da pridejo pomagat k cementiranju plošče pri naši cerkvi. Može in fantje, kaj pravite k temu?“

Slovenske sestre bodo v Melbourne med drugim vodile otroški vrtec ter vrgale slovenske otroke zlasti v času, ko bodo njihovi starši v službi. Obiskovalce bodo tudi slovenske bolnike. Ena od sester je prevzela tudi vodstvo slovenskega cerk. zbora v Melbourne.

V Svob. Sloveniji smo, kot znano, ostro obsodili grd napad Slovenskega vestnika v Melbourne na pok. Nartaja Velikonja. S tisto številko je ta list tudi prenehal izhajati. Odbor Društvo Slovencev v Melbourne je nato vzel zadevo v svoje roke in je za konec aprila za-

čel izdajati društveno glasilo Vestnik znova kot razmnoženino.

V uvodnem članku „Zakaj in čemu?“ med drugim ugotavlja naslednje:

„Pred pol leta je Slovenski vestnik nenadoma umolknil. In prav v letu, ko bi, če bi v naših žilah plala prava slovenska kri, morali praznovati Vestnikovo desetletnico. Najbolj vznemirljivo dejstvo je, da je izostanek Vestnika vzbudil tako malo komentarja. Imeli smo smrt brez žalosti, kot da je nekdo umrl, ki nam je bil tuj. Grobarjev je bilo več kot pogrebecev. — Slovenski vestnik, kakršen je bil, je kazal znake naših slabosti. Glavni vzrok za ustavitve Vestnika je bilo pomanjkanje strpljivosti sodelavcev in moči. Drugi razlog je bilo pomanjkanje sredstev.“ V nadaljnjem funkcionarji društva ugotavljajo, da bo društvo napravilo vse, da bo zopet prišlo do tiskanskega lista, če se mu bo posrečilo prebroditi vse težave. Končno društvo tuli zatrijuje, „da nima nikakšne zveze s skupinico, ki je priredila zabavo v korist nekakšnega lista „Zarja“, ki sploh ne obstoja!“

Umrli so: V Adelaidi ga. Marija Rosker iz Gosakove družine v Sedlašku pri Ptuj; v Footscrayu Filip Šmit iz Hrastnika; v Geelongu ga. Cecilija Andrešek; v Canberi pa ga. Cvetka Škerbič roj. Falež. Naj počivajo v miru.

Slovenski orkester Bled v Melbourne je 15. aprila nastopil na koncertu International Night v prid katoliške emigracije. Fantje so doživeli lep uspeh in so morali svoj program razširiti.

Jugoslovanska nogometna zveza je obvestila Svetovno nogometno zvezo, da so igralci prve in druge nogometne lige postali profesionalci. To sporočilo je posebno važno za prihodnje olimpijske igre, Jugoslavija namreč ne bo več mogla nastopati pri teh igrah z igralci teh lig.

Drugi slovenski predstavnik v drugi svetovni prvenstvu v Evropi je argentinska nogometna reprezentanca premagala moštvo Danske z 2:0. To sredo pa se je moštvo pomerilo z reprezentanco Italije v Turinu.

Na svetovno smučarsko prvenstvo v alpskih disciplinah, ki bo prihodnji mesec v Portillo, Čile, bodo tudi španci poslali šestčlansko ekipo. Špance trenira znani Francoz Perinet.

Po svetovnem namiznoteniskem prvenstvu je moštvo Jugoslavije nastopilo še na francoskem mednarodnem prvenstvu v Parizu. V četrtfinalu so se uvrstili Vecko, Korpa, Marković in Šurbek. Toda do polfinala sta prišla le Korpa in Marković. V dvojicah sta bila Korpa-Vecko izločena v polfinalu po sovjetskem paru Goromozov-Amelin s 3:0, Mirko in Stanek (ČSSR) pa sta z enakim rezultatom odpravila Šurbeka in Markovića.

SAH

Tigran Petrosian je ponovno osvojil naslov svetovnega šahovskega prvaka. Izzivalca Borica Spaskega je premagal z 12,5 proti 11,5 točkami.

OBVESTILA

Društvo Slovenska vas bo v soboto, 25. junija, ob 20 proslavilo 150-letnico argentinske svobode. Program: obe narodni himni, glasbene točke in igra: EL CURA DE LOS PAGOS LARGOS.

— V nedeljo, 26. junija, ob 15,30 pa se bomo spomnili prve obletnice smrti ustanovitelja naše vasi msgr. Janeza IV. kulturni večer SKA bo v soboto, 2. julija, ob 7 pri Bullrichu, Sarandí 41, Capital. Predaval bo g. p. A. Kukovica D. J. o Koncilu in njegovem pomenu.

Zvezni sestanek SFZ bo v nedeljo, 3. julija, po mladinski sv. maši v Slovenski hiši. Fantje vabljeni!

Za kuharski tečaj sprejema odbor SDO pri vabi do 4. julija. Tečaj bo v Slovenski hiši. Vodila ga bo ga. Sladičeva. Slovenski dom v Carapachayu vabi v nedeljo, 10. julija, na kolino in družabno prireditev.

Sestanek dekliškega krožka Našega doma bo v nedeljo, 10. julija, po maši. SKAD vabi vse članice in prijateljice na sestanek, ki bo v soboto, 25. junija, ob 19 v Slovenski hiši. Predava g. p. Kukovica.

Sestanek SFZ Ramos Mejia bo v soboto, 25. junija, ob 8 zvečer. Seja odbora, predsednic in športnih referentov bo 26. junija ob 11.

V nedeljo, 26. junija, ob 16 bo v Slovenskem domu v Carapachayu misijonska prireditev. Priidejo misijonalji z zanimivimi slikami in filmi. Vsi plijateljci misijonov lepo vabljeni!

Seja športnih referentov SFZ bo v torek, 28. junija, ob 20.

Seja učiteljskega sveta MOZS bo v sredo, 29. junija, ob 19,30 v Slovenski hiši. Pred sejo (ob 19) bo sv. maša za pok. go. Hildo Sušnik.

Slovenska hranilnica „SLOGA“ Ramos Mejia je darovala mladinskemu skladu Zedinjene Slovenije 15.000 pesov. Prisrčna hvala za lep dar, kakor tudi za priznanje za delo, ki ga odsek opravlja.

Dekliški krožek Našega doma v San Justu vabi vse članice k telovadnim vajam, ki so ob nedeljah po sv. maši in ob sredah ter petkih ob 19. do 21.

Hladnika (sodelovanje vaškega pevskega zbora, recitacija in govor pokojnikovega sošolca g. dr. Tineta Debeljaka) ter dneva padlih junakov (govor g. Staneta Mehleta, recitacija in sodelovanje otroškega pevskega zbora. Rojaki toplo vabljeni! — Odbor duštva Slov. vas.

Svoje prihranke lahko mirno zaupate

SLOVENSKI HRANILNICE
C. C. SLOGA — LTDA.

Vam bodo vedno na razpolago in dobro obrestovani. Za zaupno informacijo se oglašite v naši pisarni

BME. MITRE 97, RAMOS MEJIA

ob sobotah od 16—20
ob torkih od 18—20

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, of. 2

Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-8827

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital

T. E. 35-2271

Uradne ure 17—20

Na telefonu tudi dopoldne

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kreselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 817.086

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1966: za Argentino \$ 1.400.—. Pri pošiljanju po pošti doplačilo \$ 100.—. Za ZDA in Kanado: 12 dolarjev za pošiljanje z letalsko pošto, in 8 dolarjev za pošiljanje z navadno pošto.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

NAŠ DOM SAN JUSTO

?

v soboto 9. julija 1966

Tebe, ki si vedno ljubil slovensko pesem in ja sam rad pel, vljudno vabimo na koncert Galusa. Pridi, da bomo peli vsi kakor eno srce!

Se še spominjaš pesmi:

Nocoj pa, oh nocoj,
Završki fantje,
Rožmarin

TO BO

praznik
slovenske pesmi

V nedeljo, 26. junija, ob 17 v dvorani Slovenske hiše.

Preskrbi si vstopnice v predprodaji ali eno uro pred koncertom v Slovenski hiši

SLOVENSKO GLEDALIŠČE
V BUENOS AIRESU

Slovenska hiša, Ramón Falcón 4158

Sobota, 2. julija, ob 20

Nedelja, 3. julija, ob 18

Sobota, 9. julija, ob 20

LISICA IN GROZDJE

(A RAPOSA E AS UVAS)

Komedija v treh dejanjih

Igra je namenjena odraslim

Režija: STANKO JEREBIČ

Scena: ARH. MARIJAN EILETZ

Igrajo: Pavči Mašek Eiletezeva, Marija Kutnar Jeločnikova, Frido Breznik, Maks Borštnik, Jože Černak, Abesinec

Ludvik Pangos

Ob obletnici Hladnikove smrti

Gospod urednik, pošiljam vam tale spominček na rajnega monsignorja Hladnika. Dne 20. junija je namreč minilo leto dni, odkar ga je Bog poklical k sebi.

Rajnega gospoda sem spoznal meseca februarja leta 1939 na Paternalu, kjer je imel novo mašo g. Zmet. Na tej novi maši se nas je zbralo veliko Slovencev. Prišel je tudi g. Doktorič iz Uruguaya. Z njim sem se poznal še iz Jugoslavije. G. Doktorič je bil v Radomljah, jaz sem pa delal v Bonaevidi tovarni na Količevem. V teku sedem let, kolikor sem bil v tej službi, sem večkrat hodil v Radomlje k maši. Včasih tudi v Dob. Prav po božji previdnosti sva se dobila tukaj neposredno pred začetkom druge svetovne vojne. Obujala sva lepe spomine na domovino.

Po novi maši, sem se zanimal, kje bo redna slovenska maša. Zato sem si naročil Slovenski list, kjer je bila vedno oznanjena, kakor tudi vsi slovenski sestanki. Maša je bila navadno na Pater-

ralu ali na Aveniđ del Campo ali pa v ulici Avalos pri sv. Neži.

Moje prvo romanje v Luján je bilo leta 1939 meseca oktobra. Od tukaj smo šli na vlak na postajo Liniers. Ko je vlak privozil na postajo, sem videl na lokomotivi slovensko in argentinsko zastavo. Ko sem zagledal našo zastavo, so mi solze zalile oči. Spomnil sem se na slovensko Primorsko, kjer naši ljudje go letu 1913 niso smeli več izobesiti slovenske zastave. Tukaj, tako daleč od domovine, pa svobodno vihra! Od veselja in sreče sem jokal. Od tedaj naprej sem se vsako leto udeleževal slovenskega romanja v Luján in to delam še danes.

Neko nedeljo sem šel obiskat v Devoto (mestni del v Buenos Airesu, op. ur.) dva brata Kraševca. Bilo je leta 1941. Pol kvadre od hiše, v kateri sta stanovala omenjena Kraševca, sem srečal Janeza Hladnika. Pozdravila sva se. Povedal sem mu, kam sem namenjen. Tedaj mi je povedal, da oba zahajata v

slabo družbo. O tem sem se kmalu tudi sam prepričal. Ko sem prišel k njima, sta mi začela pripovedovati: „Hladnik je bil tu, pa sva pred njim zaprla vrata.“ Postal sem hud in sem ju pokaral: „Ali vaju ni sram zapirati vrat pred duhovnikom?“ Smejala sta se kot dva norca. Tako sem bil jezen, da sem se tudi jaz obrnil in od njiju odšel. Od takrat ju nisem nikdar več videl. Pozneje sem zvedel, da je ravno tisti, ki je pred Hladnikom zaprl vrata, leta 1953 jutraj odšel na delo, iz katerega se ni vrnil nikdar več. Še danes nihče ne ve, kam je izginil. Ljudje so ugibali, da se mu je zgodila kaka nesreča, in ker dokumentov ni imel nobenih, nihče ne ve, kje so ga pokopali. Njegov brat je pa bil več let mrtvouden. Decembra meseca lansko leto je tudi ta umrl. Pogrebni zavod je imel tudi z njim težave. Ker ni imel dokumentov, ga niso marali pokopati.

Vsako leto meseca septembra je bila prireditev Duhovnega življenja v dvorani sv. Jožefa v ul. Ascenaga. V njej so bile razne prireditve. Napovedovalec programa je bil Rudolf Živec, tudi mešani pevski zbor pod vodstvom Cirila Jekšeta nam je zapel več pesmi, da nam

je obujal spomine iz domovine. Ta pevski zbor še danes prepeva pri sv. maši na Paternalu. Na vseh teh prireditvah je bil Janez Hladnik glavna osebnost.

G. Janez Hladnik je prišel večkrat tudi v okolico Lurdesa. Kar na hitro je obiskal Slovence. Vedno se mu je zelo mudilo. Ni čudno, zmeraj je imel dosti opravkov. Nekajkrat sem hodil z njim tudi jaz. Nekoč sva že zvečer prišla k neki slovenski družini. Gospod Janez Hladnik je povedal, da pobira naročnino za Duhovno življenje. Dobil je dva pesa, kolikor je bila tedaj naročnina in še nekaj za tiskovni sklad. Tako je povsod dobival po dva pesa, kamor sva prišla, nato pa sva šla hitro naprej. Nato sem ga spremljal do omnibusa. Pet vozil je šlo mimo, pa nobeden ni hotel ustaviti, končno se ga je le eden usmilil, ker šofer ni čutil sovraštva do duhovnika.

Ko je bil že v Lanusu na svoji fari, nas je povabil stare in nove naseljence na asado. Res nas je prišlo lepo število. Videli smo, kako so mu domačini pomagali peči meso. Nato sta se oglašili dve gospe z napovedjo, da bosta začeli zbirati prispevke za nakup najpotrebnejših stvari za gospoda Hladnika, ker si

sam nič ne kupi, vse razda in hodi zelo vedno napravljen okoli. Nabrali sta čedno vsoto ter sta mu potem kupili razne stvari.

Ko sem bral Mauserjevo povest Kaplan Klemen, se mi je zdelo, da je bil rajni gospod Hladnik ravno tak. Vse je razdal. Tudi tistim, ki so ga sovražili.

Monsignorja Hladnika sem videl zadnjikrat avgusta meseca leta 1964 v Lurdesu. Bil je zamišljen. Gotovo si je mislil: Kolikokrat sem pripeljal slovenske romarje k Mariji. Letos jih vodim zadnjikrat. In resnično je bilo tako. Ko smo leta 1965 romali v Lurdes monsignorja Hladnika ni bilo več med nami, kajti 20. junija tega leta je odšel k Bogu po plačilo.

Ko obujam te spomine nanj, še danes ne morem verjeti, da nas je msgr. Hladnik zapustil za vedno. Mi ga pozabili ne bomo. Vedno ga bomo imeli pred očmi, vedno se bomo spominjali tistih let, ko je bil med nami, delal za nas in nam pomagal. Vsi se ga bomo spominjali v molitvi, saj je bil toliko let naš dober dušni pastir za vse, nam, ki smo ga imeli radi, in tistim, ki so pred njim zapirali vrata.